

Dokumentarna reportaža - Integracija i prilagodba ukrajinskih osnovnoškolaca u Hrvatskoj

Jamnik, Dora

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:588581>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-29**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Preddiplomski studij novinarstva

Dora Jamnik

**DOKUMENTARNA REPORTAŽA: Integracija i prilagodba ukrajinskih
osnovnoškolaca u Hrvatskoj**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2024.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Preddiplomski studij novinarstva

DOKUMENTARNA REPORTAŽA: Integracija i prilagodba ukrajinskih osnovnoškolaca u
Hrvatskoj

ZAVRŠNI RAD

Mentorica: prof. dr. sc. Petra Kovačević

Komentorica: pred. Nensi Blažević

Studentica: Dora Jamnik

Zagreb, 2024.

Sažetak

Gotovo 25 tisuća izbjeglih iz ratom zahvaćene Ukrajine već više od dvije godine žive, rade i obrazuju se u Hrvatskoj. Na svojem novom životnom putu prolaze brojne prilagodbe, poput učenja novog jezika i adaptiranja novoj kulturi. U ovom završnom radu pratimo kako se ukrajinski osnovnoškolci integriraju u hrvatski obrazovni sustav - s novinarskog aspekta. Fokus istraživanja je na uspješnosti njihovog uključivanja u cjelokupni proces obrazovanja u osnovnim školama dvije godine nakon doseljenja. Svrha je uvidjeti koliko su se ukrajinska djeca uspjela prilagoditi od doseljenja do danas s obzirom na to da se u medijima uglavnom izvještavalo o njihovoj integraciji u početnim fazama njihovog života u Hrvatskoj. Informacije, činjenice i njihova iskustva prikupljeni su istraživanjem članaka, televizijskih izvještaja te novinarskim intervjuima i naposljetku oblikovani u audiovizualnu dokumentarnu reportažu. Odabran je audiovizualni rad s ciljem reprezentativnijeg predstavljanja sugovornika, njihovih reakcija te atmosfere sa snimljenih lokacija. Razgovarajući s učenicima te odgojno-obrazovnim djelatnicima, potvrđena je hipoteza od koje smo započeli rad na reportaži: integracija ukrajinskih učenika je uspješna. Nadišli su jezičnu barijeru te su sve više uključeni u školske aktivnosti. Tijekom procesa izrade nailazili smo na više prepreka, ponajviše zbog nemogućnosti pronalaska sugovornika. Izrada ove dokumentarne reportaže doprinijela je novim znanjima u području izvještavanja o ranjivim skupinama, prije svega na koji način im pristupiti, a da pritom pokažemo razumijevanje za njihovu situaciju i novinarski budemo nepristrani. Također, radom na ovoj dokumentarnoj reportaži naučili smo kako komunicirati s djecom i na koji ih način opustiti pred kamerom s ciljem dobivanja što iskrenijih odgovora.

Summary

Almost 25 thousand refugees from war-occupied Ukraine have been living, working and studying in Croatia for more than two years. They face numerous challenges on their life journey, like learning a new language and adapting to a different culture. In this final paper we research the integration of Ukrainian primary school students into the Croatian educational system, but from a journalistic perspective. The research focuses on how well the students integrated into the Croatian educational system two years after their arrival. The purpose is to see how much the Ukrainian children managed to adapt since their arrival because the media mostly reported about their integration right at the beginning of their lives in Croatia. Pieces of information, facts and their experiences were gathered through articles, television reports and journalistic interviews, and then shaped into audiovisual documentary report. The audiovisual form was chosen to better represent the main characters and also their reactions and the atmosphere of filming locations. While talking to students and educational workers, our initial hypothesis, that the integration is successful, was confirmed. They overcame the language barrier and they're beginning to participate in school activities. During the production process, we faced some difficulties, mostly because we struggled to find people who were willing to be filmed and interviewed. This documentary report enriched the knowledge related to the reporting of vulnerable groups. We learned how to approach them while showing understanding of their situation and being impartial. Also, we learned how to communicate with children and how to make them feel comfortable in front of the camera, to get sincerer answers.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. ISTRAŽIVANJE TEME	2
3. ISTRAŽIVAČKI FOKUS	4
4. KREATIVNI PRISTUP	5
<i>4.1. Sinopsis (kratki sadržaj radnje/priče)</i>	6
<i>4.2. Metode istraživanja u audiovizualnom radu</i>	6
<i>4.3. Pristup</i>	7
5. TELEVIZIJSKI TEKST	9
6. RASPRAVA I ZAKLJUČAK	12
7. POPIS LITERATURE I IZVORA	14
8. PRILOZI	15

1. UVOD

Audiovizualni završni rad o prilagodbi i integraciji ukrajinskih osnovnoškolaca u Hrvatskoj temelji se na novinarskom aspektu. U pisanom dijelu rada predstaviti ćemo proces stvaranja dokumentarne reportaže iz perspektive novinara što uključuje prikaz istraživačkog dijela, proces biranja sugovornika, pripremu za snimanje i pisanje novinarskog teksta. U izradi reportaže proučavali smo prilagodbu ukrajinskih učenika na hrvatsko obrazovanje, ali i odnos hrvatskih osnovnoškolaca prema novim učenicima. U pisanom dijelu predstaviti ćemo i glavne informacije te činjenice o pripremljenosti hrvatskog obrazovanja na dolazak ukrajinskih učenika, zatim izazove tijekom pronalaska sugovornika koji bi sudjelovali kao protagonisti reportaže te komuniciranje s njima, ali i proces stvaranja televizijskog teksta koji prikazuje esenciju teme. Temeljni podaci iz istraživanja su: da ukrajinski narod već više od dvije godine živi u Hrvatskoj što je rezultiralo promjenom njihovog načina komunikacije i suživota s građanima Hrvatske, da su se dolaskom u Hrvatsku morali suočiti s novom okolinom, kulturom, ali i jezikom pri čemu je jezična barijera predstavljala jedan od većih problema, da su posebno osjetljiva skupina djeca, koja su, osim napuštanja doma i prijatelja, a vjerojatno i nekih članova obitelji, bila primorana uključiti se u drugačiji obrazovni sistem te da mogu patiti od stresa i trauma uzrokovanih ratom u čemu obrazovne institucije igraju važnu ulogu u pružanju pomoći. Najveći izazov za djecu, ali i odgojno-obrazovne djelatnike u procesu integracije i pružanja podrške, ustanovili smo, jest nemogućnost sporazumijevanja. Problemskom dokumentarnom reportažom htjeli smo uvidjeti je li te na koji način savladavana jezična barijera. S obzirom na to da je Hrvatska uvela obaveznu pripremnu nastavu hrvatskog jezika za raseljene učenike iz Ukrajine, prije nastanka rada pretpostavili smo da su ukrajinska djeca uspjela savladati jezičnu barijeru. Ono na što se Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih fokusiralo jest inkluzija učenika. Sukladno tomu, glavni protagonisti dokumentarne reportaže su osnovnoškolci izbjegli iz Ukrajine i njihova asimilacija s ostatkom razrednog odjeljenja, ali i način komunikacije s obrazovnim djelatnicima. Svrha rada jest spoznati koliko je napredovala integracija učenika u odnosu na početak njihovog školovanja u Hrvatskoj pri čemu smo postavili nekoliko ciljeva: razlučiti je li jezična barijera među učenicima savladana, doprinose li hrvatski vršnjaci asimilaciji ukrajinskih učenika i kakvim se metodama te pomagalicama služe odgojno-obrazovni djelatnici u svrhu uspješnije integracije. Prvi dio rada obuhvaća istraživanje teme socijalizacije izbjeglih osnovnoškolaca iz Ukrajine, pa

navodimo literaturu koja je doprinijela razumijevanju glavnog problema te omogućila lakši pristup sugovornicima prije i tijekom snimanja. Zatim, postavili smo istraživačko pitanje: *Koliko je napredovala integracija ukrajinskih osnovnoškolaca u odnosu na početak njihovog školovanja u Hrvatskoj?* Također, u radu ćemo objasniti kreativni pristup rada, odnosno razlog odabira audiovizualnog rada za obradu problema. Ukratko ćemo predstaviti radnju same reportaže, metode istraživanja provedene za potrebe rada te detaljnije objasniti novinarski aspekt reportaže. U prilogima se nalaze: priprema za snimanje, transkripti novinarskih intervjua, shot lista, odnosno popis i kratak opis svih snimljenih kadrova. Na kraju, donosimo zaključak u kojem objašnjavamo jesmo li potvrdili ili opovrgnuli hipoteze, ali i lekcije naučene tijekom stvaranja rada.

2. ISTRAŽIVANJE TEME

Važan dio procesa stvaranja audiovizualnog rada je temeljito istraživanje teme - integracije osnovnoškolaca izbjeglih iz Ukrajine u Hrvatskoj. Domaći mediji svakodnevno izvještavaju o stanju u Ukrajini, razvoju rata i nedaćama s kojima se nose tamošnji stanovnici. S druge strane nedostaju priče koje prikazuju perspektivu onih Ukrajinaca koji su doselili u stranu zemlju i počeli graditi svoj život iznova. Takav preokret u životu itekako ostavlja trag na odraslu osobu, a pogotovo na djecu. Važno je prenijeti dječje iskustvo i prikazati njihov dosadašnji suživot i odnos s Hrvatima, a ponajviše vršnjacima. Škola učenicima predstavlja sigurno mjesto koje će im pružiti podršku i pomoć u kriznoj situaciji. Dolazak u nepoznatu zemlju daleko od rodne kuće zbog ratnog stanja može itekako ostaviti veliki trag na dijete. Uz sve nedaće, moraju se suočiti s novom okolinom u školi, drugom vrstom obrazovnog sistema i predavanjima na potpuno nepoznatom jeziku. U takvim slučajevima veliku ulogu igraju nastavnici i stručni suradnici koji će olakšati proces prilagodbe i postepeno doprinijeti razumijevanju nastavnog materijala. Uz roditelje učenika, odgojno-obrazovni djelatnici mogu pripomoći pri otvaranju učenika i zbrinjavanju njihovih određenih teškoća nastalih zbog napuštanja doma usred ratne krize. No, i školski djelatnici su prije dvije godine dolaskom Ukrajinaca naišli na prepreke kao što su problemi u komunikaciji, nadoknada gradiva, otežana suradnja s roditeljima te ocjenjivanje. Ipak, određene institucije postavile su smjernice koje će pružiti pomoć učiteljima i profesorima te pritom olakšati integraciju raseljenih učenika. S ciljem boljeg razumijevanja procesa poboljšanja prilagodbe ukrajinskih učenika na hrvatski obrazovni sustav proučavali smo

literaturu koju je objavilo [Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih \(MZOM\)](#). Naime, objavljeno je više različitih dokumenata koji dijele upute i preporuke nastavnicima te stručnim suradnicima za inkluziju ranjive skupine (mzom.gov.hr, 2022). Na temelju tih dokumenata dobili smo širi uvid u dosadašnji način komunikacije učenika s hrvatskim nastavnicima i vršnjacima, pri čemu smo bolje razumjeli početnu fazu integracije. [Smjernice, upute, preporuke i prijedlozi aktivnosti učiteljima, nastavnicima i stručnim suradnicima za inkluziju ranjive skupine učenika izbjeglica](#) nude savjete za pristupanje raseljenim učenicima i njihovim roditeljima te opisuju početne korake koji će stvoriti osjećaj pripadnosti pri dolasku u novo okruženje (mzom.gov.hr, 2022). Također, UNICEF je izradio priručnik za integraciju pod nazivom [Škole zajedništva](#) u kojem su navedene upute za sporazumijevanje, socijalizaciju, vrednovanje učenika, ali i brigu za njihovo mentalno zdravlje (Pejić i Kožić Komar, 2022). Vlada je 28. veljače 2022. godine donijela [Odluku o osnivanju Međuresorne radne skupine za provedbu aktivnosti prihvata i zbrinjavanja izbjeglog stanovništva iz Ukrajine](#) (mup.gov.hr, 2022). Hrvatska kao članica Europske unije osigurava pravo na rad, stanovanje, zdravstvenu skrb i obrazovanje izbjeglicama s kriznog područja (mzom.gov.hr, 2022). U travnju 2022. godine donesena je odluka za uvođenjem pripreme nastave hrvatskog jezika za sve učenike iz Ukrajine, a MZOM sufinancira program za pružanje dodatne potpore učenicima osnovnih i srednjih škola raseljenima iz Ukrajine. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih sufinancira i udžbenike za sve učenike osnovne te srednje škole raseljene iz Ukrajine, što dosta olakšava vjerojatno težu financijsku situaciju doseljenika iz ratnog područja (mzom.gov.hr, 2022). U istraživanju teme značajno su doprinijeli i novinski tekstovi te televizijski prilozi na temu inkluzije ukrajinskih osnovnoškolaca. Medijski sadržaj uglavnom prikazuje pozitivna iskustva Ukrajinaca koji su izrazili zadovoljstvo životom u Hrvatskoj te pokazali zavidnu razinu znanja hrvatskog jezika, ali je takvog sadržaja sveukupno vrlo malo. Na temelju istraženog materijala dobili smo jasniju sliku o trenutačnoj situaciji i pretpostavili uspješnost prilagodbe učenika, odnosno postavili hipoteze. Za daljnje istraživanje, bilo je potrebno saznati koliko je ukrajinskih učenika u Hrvatskoj. Naime, prema podacima Ministarstva znanosti i obrazovanja, čak 1.171 učenik upisao je osnovnu školu u školskoj godini 2022./2023. (srednja.hr, 2023). Bio je potreban podatak i za prošlu školsku godinu kako bi se dobila šira slika. Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih poslali smo stoga upit za pristup podacima za školsku godinu 2023./2024. Naime, prema njihovim podacima 71 učenik manje upisao je

osnovnu školu u prethodnoj školskoj godini. Manja brojka ne čudi, s obzirom na to da je veći broj učenika upisao srednju školu, pa se pretpostavlja da se ukrajinski učenici nisu odselili, već nastavili školovanje u Hrvatskoj. Riječ je o većem broju učenika koji je bio primoran naučiti hrvatski jezik, prilagoditi se drukčijem nastavnom planu i gradivu te novom razrednom odjeljenju. Osim proučavanja literature, za pronalazak sugovornika bilo je potrebno pronaći osobe koje će omogućiti dolazak do sugovornika – ukrajinske djece koja su ključna za ovu reportažu. Za dio sugovornika pomoć smo dobili od prevoditeljice ruskog i ukrajinskog jezika koja djeluje na području Varaždinske županije. Do drugog dijela sugovornika došli smo na temelju podataka Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih o broju ukrajinskih učenika u svakoj hrvatskoj osnovnoj školi. Istražujući popis, izabrali smo nekoliko osnovnih škola u Zagrebu koje pohađa veći broj učenika izbjeglih iz Ukrajine.

3. ISTRAŽIVAČKI FOKUS

Na temelju dosadašnjih istraživanja, došli smo do saznanja da u medijskom prostoru nedostaje sadržaja koji prikazuje kako napreduje integracija ukrajinskih učenika u Hrvatskoj. Postoji velik broj novinskih članaka i televizijskih priloga s početka rata, međutim nedovoljno je medijskog sadržaja koji je fokusiran na život izbjeglih Ukrajinaca dvije godine nakon doseljenja u Hrvatsku. Posebno nedostaje dječja perspektiva koja bi dala bolji uvid u napredak asimilacije te komunikacije s hrvatskim sunarodnjacima, odnosno nastavnicima i vršnjacima u razrednom odjeljenju. Glavni istraživački fokus jest integracija ukrajinskih osnovnoškolaca u Hrvatskoj, odnosno njihovo sporazumijevanje i komunikacija s vršnjacima te nastavnicima, ali i zadovoljstvo životom u Hrvatskoj dvije godine nakon dolaska u hrvatsku zemlju. U istraživačkom fokusu su dvije skupine sugovornika, ukrajinska učenica iz manjeg grada, Novog Marofa, te dvoje ukrajinskih učenika koji pohađaju školu u Zagrebu s još šestoro sunarodnjaka. Postavili smo pet hipoteza na temelju dostupne literature, novinskih članaka i televizijskih priloga. H1: *integracija je napredovala u odnosu na početak školovanja ukrajinskih osnovnoškolaca*. Razlog tomu su naponi vlasti i obrazovnih institucija da pruže što veću podršku izbjegloj djeci. H2: *učenici su nadišli jezičnu barijeru te se dobro sporazumijevaju s drugim učenicima*. Upravo zbog pripreme nastave hrvatskog jezika za sve učenike, pretpostavljamo da ukrajinska djeca razumiju jezik, ali ga mogu i govoriti. H3: *ukrajinski učenici ostvarili su dobar odnos s hrvatskim*

vršnjacima, no lakše sklapaju prijateljstva sa sunarodnjacima. Mišljenja smo da izbjegli učenici više vremena provode s drugim ukrajinskim učenicima, nego s hrvatskim vršnjacima zbog sličnih iskustava i zajedničke kulture. Također, lakše komuniciraju sa sunarodnjacima i međusobno si pružaju utjehu. H4: ukrajinski učenici su generalno zadovoljni životom u Hrvatskoj zbog naučenog jezika te sufinanciranih obrazovnih materijala. Uz to, svim Ukrajincima pružena je pomoć nakon bijega od rata u obliku smještaja u prihvatnim centrima ili pronalaska posla. Na području Hrvatske djeluje veći broj udruga koje omogućuju povezivanje sa sunarodnjacima, ali i raznim poslodavcima. Pretpostavljamo i da dobar obiteljski život ima pozitivan utjecaj na djecu, što rezultira zadovoljstvom životom u Hrvatskoj. H5: Integracija se razlikuje s obzirom na sredinu u kojoj žive i brojnije ukrajinsko stanovništvo doprinosi uspješnijoj integraciji. U dokumentarnoj reportaži prikazujemo dva različita iskustva. Naime, jedna sugovornica stanuje u Novom Marofu gdje je jedina ukrajinska učenica, dok druga dva sugovornika pohađaju zagrebačku školu s većim brojem Ukrajinaca. Pretpostavili smo da je integracija uspješnija u zagrebačkoj školi, koju pohađa osmero izbjeglih učenika iz Ukrajine, zbog većeg osjećaja pripadnosti, pružanja utjehe i poistovjećivanja sa sunarodnjacima.

4. KREATIVNI PRISTUP

Temu integracije ukrajinske djece odlučili smo prikazati u obliku audiovizualnog rada, odnosno dokumentarnom reportažom. Kako publika stvara snažniji dojam o priči na temelju slike i zvuka, odabrali smo formu televizijskog priloga. Pisana riječ ne može prikazati nečije reakcije i emocije, dok televizijska kamera to može. Audiovizualnim radom gledatelji se više mogu povezati sa sugovornikom, vide i čuju njegovu verbalnu i neverbalnu komunikaciju što naposljetku daje jasniji uvid u nečiju osobnost. Također, slika i zvuk izravno prenose emociju i atmosferu nekog mjesta ili događaja. Slušajući i gledajući intervju, gledatelji mogu steći bolji dojam i o razini naučenog hrvatskog jezika što je izuzetno važno u prikazu ove teme. Naziv dokumentarne reportaže je [Integracija i prilagodba ukrajinskih osnovnoškolaca u Hrvatskoj](#), a predviđeno trajanje rada je šest minuta.

4.1. Sinopsis (kratki sadržaj radnje/priče)

Dokumentarna reportaža donosi priče tri ukrajinska osnovnoškolca u Hrvatskoj. Na početku je predstavljena djevojčica Oryna koja stanuje u Novom Marofu, manjem gradu u Varaždinskoj županiji. Oryna je jedina ukrajinska učenica u svojoj školi te se, osim s jezičnom barijerom, suočava sa svojim fizičkim poteškoćama. Uz djevojčicu, njezino dosadašnje iskustvo života i školovanja u Hrvatskoj opisuju majka Yulia i asistentica u nastavi. U drugom dijelu priloga upoznajemo ukrajinske učenike Ninu i Ivana koji pohađaju osmi razred jedne zagrebačke škole. Osim učenika izbjeglih iz Ukrajine u reportaži sudjeluju njihovi vršnjaci iz razrednog odjeljenja, koji nam поближе opisuju način komunikacije s ukrajinskom djecom u početnim fazama njihovog školovanja u Hrvatskoj. Također, školska knjižničarka, koja predaje ruski jezik, opisala je pripremnu nastavu hrvatskog jezika i angažman ukrajinskih učenika u školskim aktivnostima.

4.2. Metode istraživanja u audiovizualnom radu

U audiovizualnom radu glavne metode istraživanja su novinarski intervjui i snimanje tv kamerom, kao jedan oblik etnografske metode promatranja. Svrha intervjua jest dobivanje informacije iz prve ruke, odnosno od osoba koje su osobno prolazile kroz proces integracije i osoba koje su doprinjele procesu integracije. Riječ je o relevantnim informacijama jer ju prenose oni koji su proživjeli iskustvo prilagodbe u Hrvatskoj. Intervjuom su osnovnoškolci prenijeli svoje dojmove o obrazovanju, učenju jezika i izvannastavnim aktivnostima. Razgovorom s bližnjima učenika i stručnim suradnicima predstavljena je njihova perspektiva o integraciji djece. Novinar, kao donositelj priče, na temelju odgovora i reakcija naslućuje u kojem je smjeru potrebno voditi razgovor. Također, novinar može raspoznati koje su vrste pitanja osjetljive, a koje doprinose otvaranju sugovornika. Snimanjem se prenosi atmosfera specifičnih situacija poput druženja učenika za vrijeme školskog odmora. Nastojali smo snimiti što više autentičnih situacija u unutar razreda i reakcije koje dočaravaju glavnu temu rada. Djevojčicu Orynu planirali smo snimiti u interakciji s drugim učenicima u učionici, no za to nismo dobili dopuštenje. Iako Orynu nismo snimili u njezinom svakodnevnom školskom okruženju, već u

gradskom kulturnom centru, uspjeli smo prikazati njezin odnos s asistenticom koja je dio školske rutine djevojčice. Njihovu interakciju tijekom rješavanja zadataka snimili smo što je diskretnije moguće, s ciljem približavanja gledateljima Orynine svakodnevice u učionici. S obzirom na to da Orynu nismo uspjeli snimiti u školi, nastojali smo Ninu i Ivana prikazati tijekom nastave, ali i školskog odmora. Cilj je bio prikazati njihovo ponašanje u razredu pa smo profesorici i ostalim učenicima objasnili da održe sat kao da nas nema. Iako smo kod učenika isprva uočili dozu suzdržanosti, uspjeli su se opustiti te su se uključili u nastavu, odgovarajući na pitanja profesorice i međusobno komentirajući gradivo. Htjeli smo predstaviti što iskrenije reakcije, kako ukrajinskih učenika, tako i njihovih vršnjaka. Ipak, kombinacija intervjua i snimanja tv kamerom ponekad je zastrašujuća za sugovornike, posebno za djecu. Učenicima je na početku bilo neugodno zbog tv kamere, no razgovori prije intervjua omogućili su da pripremimo i uvedemo sugovornike u razgovor. Intervju smo započeli jednostavnijim i laganijim pitanjima koja su ih opustila, a zatim smo se fokusirali na njihovo dosadašnje iskustvo vezano uz komunikaciju i suradnju s drugim učenicima te nastavnicima. Također, snimljena verbalna i neverbalna komunikacija dale su nam bolji uvid u osjećaje i dojmove učenika.

4.3. Pristup

U procesu stvaranja dokumentarne reportaže, kao novinari sudjelovali smo u istraživanju teme, pripremi i oblikovanju pitanja, intervjuiranju sugovornika te oblikovanju strukture rada. Proučavali smo dostupne službene dokumente, novinske članke i televizijske priloge da bismo dobili što cjelovitiju sliku o temi kojom se bavimo. Dokumenti o integraciji, koje smo pronašli na službenim stranicama Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih te Vlade Republike Hrvatske, pomogli su nam i kod pristupanja sugovornicima. Prolazeći kroz izvore, stvorili smo okvirnu ideju o izgledu rada, a nakon pregleda snimljenih materijala autorski smo pristupili pisanju televizijskog teksta. Prije samog snimanja sudjelovali smo u odabiru sugovornika. Uz pomoć prevoditeljice ruskog i ukrajinskog jezika koja radi na području Varaždinske županije, došli smo do kontakta gospođe Yulie Svorine, jedne od rijetkih Ukrajinki u malom gradu Novom Marofu. Ipak, glavni fokus je bio prikazati njenu kći Orynu, jedinu ukrajinsku učenicu Osnovne škole Novi Marof.

No, kako bi priča bila uravnotežena, bilo je potrebno gledište stručnog suradnika iz škole, u ovom slučaju Orynine asistentice u nastavi, Lucije Beštek. Nakon dogovaranja s obitelji iz Novog Marofa, odlučili smo da ćemo u drugom dijelu reportaže prikazati suprotnost Oryninoj situaciji. Zbog toga smo odabrali školu u većem gradu, Zagrebu, s većim brojem ukrajinskih učenika. Isto tako, odlučili smo intervjuirati učenike u višim razredima osnovne škole s obzirom na to da bolje razumiju tematiku od mlađih učenika. Uz razgovor s Ninom Karbanovom te Ivanom Popovom, intervjuirali smo školsku knjižničarku Sanju Karol koja je opisala svoje iskustvo rada s ukrajinskim učenicima tijekom pripreme nastave hrvatskog jezika. Cilj je bio prikazati dvije strane priče, Orynu koja prolazi kroz integraciju bez prisutnosti sunarodnjaka te Ivana i Ninu koji se prilagođavaju hrvatskom obrazovanju zajedno s drugom ukrajinskom djecom. Radom je kroz autorski tekst, sliku i zvuk prikazano da integracija u oba slučaja dobro napreduje bez obzira na veličinu zajednice ili naseljenost ukrajinskim narodom.

U prvom dijelu dokumentarne reportaže u središtu je djevojčica Oryna iz Novog Marofa. Na samom početku vidimo Orynu kako pliva u olimpijskom bazenu, natječući se za medalju. Zatim se nakratko uključuje njena majka Yulia, pokazujući njihovu razrušenu kuću u Ukrajini i opisujući doživljaje djece pri dolasku u Hrvatsku. Nakon toga upoznajemo Orynu koja nam prenosi svoje dojmove o životu i obrazovanju u Hrvatskoj.

U središnjem dijelu fokus je na odnosu između Oryne i njezine asistentice u nastavi, s naglaskom na fizičke poteškoće djevojčice koje ju ne sprječavaju u postizanju uspjeha, školskih, sportskih. Asistentica Lucija opisuje dosadašnji rad s Orynom, pritom dajući vlastito mišljenje o napretku integracije učenice. Zatim prelazimo na drugu lokaciju, Osnovnu školu Miroslava Krleže u Zagrebu. Upoznajemo Ivana i Ninu koji, kao i Oryna, odgovaraju na pitanja vezana uz njihovu prilagodbu na jezik i obrazovni sustav.

U posljednjem dijelu svoje dojmove iznose hrvatski učenici koji su dio istog razrednog odjeljenja kao Ivan i Nina. Dvoje učenika objašnjavaju kako su doživjeli dolazak stranih učenika u školu te opisuju način komunikacije pri dolasku ukrajinske djece u školu. Prije samog kraja školska knjižničarka daje svoju

perspektivu o integraciji učenika, opisom njenog rada s ukrajinskom djecom tijekom pripreme nastave hrvatskog jezika. Na kraju, dolazimo do zaključka da su se ukrajinski učenici uspješno prilagodili, ali njihova ljubav prema Ukrajini nije nestala, no ljubav prema njihovom ukrajinskom domu itekako je i dalje snažna. Prikazujemo Ivana i Ninu te naposljetku Orynu, koja drži crtež u bojama ukrajinske zastave.

5. TELEVIZIJSKI TEKST

Naziv priloga: Integracija i prilagodba ukrajinskih osnovnoškolaca u Hrvatskoj

Novinar/ka: Dora Jamnik

Snimatelj/ica: Tamara Cvitkušić

VIDEO	AUDIO
Oryna pliva	IT TON gledatelji utrke navijaju
Fotografije Oryne s plivačkih natjecanja	IT TON Oryna priča o medaljama: "Ovo je moja nagrada iz Rijeke. Ovo je drugo mjesto za kraul, 50 metara. Prvo mjesto za leđno."
Karta puta od Hersona do Novog Marofa Kadar majke koja gleda obiteljske fotografije	OFF: Tisuću kilometara daleko od Ukrajine, Oryna Svorina zajedno s majkom i bratom otplivala je utrku života. Putujući iz rodnog Hersona, stigla je na sigurno - u Hrvatsku.
Fotografije uništenog stana u Hersonu	IT TON majka priča o njihovom apartmanu u Hersonu. "Ovo je moj muž sve izgradio svojim rukama."
POTPIS: Yulia Svorina, majka	TON: U početku je bilo vrlo teško, ali umirilo ih je to što su vidjeli tatu za četiri mjeseca. Sada smo svi zajedno daleko od rata, što ih smiruje. (na ukrajinskom)
Kadar osnovne škole Kadar Oryne koja priča s asistenticom	OFF: Oryna je učenica sedmog razreda i jedina Ukrajinka Osnovne škole Novi Marof. Hrvatska joj je prirasla srcu, kao i njezini novi sumještani.
POTPIS: Oryna Svorina, učenica	TON: Meni se sviđaju ljudi jako, jako dugo tu živim i našla sam sebi prijatelje. Ja sam se prilagodila, meni je već lakše jer sam naučila hrvatski jezik.

Kadar Oryne i asistentice	OFF: Jezičnu barijeru brzo je savladala, ali Oryna se kao dijete s posebnim potrebama svakodnevno suočava sa svojim fizičkim i intelektualnim teškoćama. U svladavanju gradiva pomaže joj asistentica Lucija koja je pružala podršku pri uključenju u novu okolinu.
POTPIS: Lucija Bešek, asistentica	TON: Bilo nam je na početku ja mislim dosta teško zato jer je ona ubačena ne znajući ne samo jezik, nego i pismo. Ali, sad je to već puno drugačije i puno lakše. Što se tiče jezika, razumije svaki predmet, može pratiti nastavu, pisati na satu, što je recimo prije bio veliki problem.
	OFF: Iako je pronašla novo društvo, Oryni nedostaje njezina najbolja prijateljica.
POTPIS: Oryna Svorina, učenica	TON: Ona još uvijek živi u Odessi. Želim ići k njoj, ali ne mogu zbog rata.
Kadar Oryne koja crta srce Ispred osnovne škole	STAND UP: Orynina priča iz Novog Marofa samo je jedna u nizu iskustava tisuća Ukrajinaca koji se integriraju u naš obrazovni sustav. I u zagrebačkoj Osnovnoj školi Miroslava Krleže – osmero učenika svakodnevno se suočava s izazovima nenadanog preseljenja.
Kadar sata	IT TON školskog zvona
Kadar učenika i profesorice u učionici Krupni kadar Nine i Ivana Kadar Nine i Ivana koji pričaju	OFF: Nina Karbanova i Ivan Popov idu u osmi razred. Zajednička druženja i međusobna potpora pri učenju jezika, pružila im je osjećaj doma. Zadovoljni su životom ovdje, a jezik su brzo savladali.
POTPIS: Nina Karbanova, učenica	TON: Novinarka: Kako ti se sviđa život u Hrvatskoj? Nina: Tu je dobro. Novinarka: Kako ti je bilo učiti hrvatski jezik, je li bilo zahtjevno? Nina: To zapravo nije bilo teško zato što je baš sličan s ukrajinskim, ruskim, i tako dalje. Samo je razlika ta u ćirilici, a tu je latinica. Novinarka: Kako si na početku komunicirala s učenicima i učiteljima? Nina: Na engleskom jeziku. Novinarka: I kako ti je u školi? Je li gradivo teže tu ili u Ukrajini? Nina: U Ukrajini je teže gradivo.

Kadar Nine i Ivana	OFF: Oboje se ističu svojim hobijima. Ivan je zadivio druge svojim nogometnim vještinama, dok se Nina bavi crtanjem.
POTPIS: Ivan Popov, učenik	TON: Novinarka: Je li ti teško palo kad si morao doći u Hrvatsku? Ivan: Ma da. Novinarka: Što ti je nedostajalo? Dom, prijatelji? Ivan: Dom, prijatelji i baka. Novinarka: Je li bilo teško naučiti hrvatski jezik? Ivan: Da. Sad ga znam dobro. Novinarka: Kako komuniciraš s prijateljima sada? Sve na hrvatskom? Ivan: Da, sve na hrvatskom. Novinarka: A na početku kako ste komunicirali? Ivan: Nismo pričali, ne znam ni engleski.
Kadar učenika za stolom	IT TON učenici igraju igru
Učenici se druže za vrijeme odmora	OFF: U integraciji ukrajinske djece važnu ulogu preuzeli su i njihovi vršnjaci. 8. b razred pokazao je empatiju i pružio podršku Nini i Ivanu.
POTPIS: Gabriela Gredičak, učenica	TON: Nju sam upoznala, meni je cura iskreno draga, Nina. I Ivan ima te svoje sposobnosti s tim nogometom, što sam ja iskreno bila zadivljena kad sam ga vidjela na igralištu i mislim da svako dijete ima apsolutno pravo da bude tu i da ima svoje neke prednosti i da može to pokazati.
Učenici u učionici	IT TON učenici u učionici
POTPIS: Lucija Jurag, učenica	Novinarka: Je li bilo zahtjevno sporazumijevati se s njima? Lucija: Pa isprva je, jer Ivan nije znao engleski, dok Nina je znala tako da smo nekako morali koristiti prevoditelj pod satom i pomagati im oko nekih stvari jer su neka pravila u školovanju drugačija kod nas i kod njih.
Kadar knjižničarke koja priča s novinarkom Kadar knjiga u školskoj knjižnici	OFF: Puno truda uložili su i zaposlenici škole. Svakom se ukrajinskom učeniku trebalo

	posebno posvetiti, uzeti u obzir kulturne i jezične razlike.
POTPIS: Sanja Karol, Knjižničarka i profesorica ruskog jezika	TON: Oni su se jako dobro u svemu tome snašli, brzo uče, razvili su velika prijateljstva s našim učenicima i mislim da su imali od nas veliku podršku. Jako su se dobro uklopili.
Kadar Nine i Ivana Kadar Oryne koja pokazuje crtež srca	OFF: Nova okolina, novi običaji, novi ljudi - sve su to izazovi s kojima su se Oryna, Nina i Ivan susreli. Usprkos iznenadnom odlasku iz rodnog grada i ratu od kojeg su morali pobjeći u sigurnost, Hrvatsku su prihvatili kao novi dom.

6. RASPRAVA I ZAKLJUČAK

Izradom audiovizualnog rada pojedine početne ideje su se promijenile, a neke pretpostavke opovrgnule. Glavna ideja prije snimanja bila je podjela sugovornika na temelju dva različita iskustva što je ostvareno, no tijekom procesa nerijetko smo nailazili na prepreke. Prvotna barijera bilo je komuniciranje s obitelji iz Novog Marofa, djelomično zbog jezične ograničenosti te nemogućnosti usklađivanja rasporeda. Bilo je vrlo zahtjevno Oryninoj majci objasniti što i zašto uopće snimamo priču, odnosno da je riječ o temi od šireg društvenog značaja. Potom je osnovna škola odbila surađivati. Kulturni centar Novog Marofa, međutim, ustupio nam je što nam je omogućilo snimanje novinarskih intervjuja sa svim sugovornicama. Osim škole u Novom Marofu, i brojne zagrebačke škole bile su nepristupačne za snimanje teme što je bila otegotna okolnost jer smo iskustvo ukrajinskih učenika htjeli prenijeti na što vjerodostojniji način prikazujući njihovu školsku svakodnevicu, Prije snimanja djece bilo je potrebno dobiti i dozvolu roditelja koje u većini slučajeva također nismo dobili. Nakon kontaktiranja nekoliko škola pedagog u zagrebačkoj Osnovnoj školi „Miroslav Krleža“ predložio je snimanje dvoje učenika osmog razreda. Bio je odlučan u provedbi projekta i uspio je roditeljima objasniti važnost teme. Dogovaranje sugovornika smatramo najzahtjevnijim dijelom izrade rada dok bismo kao izazovniji dio tijekom snimanja istaknuli komunikaciju s učenicima. U pojedinim je trenucima bilo teško doprijeti do ukrajinske djece jer su bili zatvoreni što je dijelom bilo i očekivano. Smatramo da ih nismo dovoljno dobro

opustili i dali im vremena da budu prirodni pred kamerom što je također zadatak novinara, posebno kad je riječ o djeci sugovornicima.

Nakon izrade prve verzije teksta, odlučili smo se na promjene. Primjerice, u prvoj verziji rada previše prostora u priči pridali smo majci Yulii, dok bi u fokusu priče trebala biti njena kći Oryna. Izostavili smo i izjavu školskog pedagoga koji nas je upoznao s brojnim aktivnostima škole usmjerenih na integraciju učenika. Međutim, kadar u kojem smo ga snimali za vrijeme intervjua vizualno nije bio prihvatljiv, pa smo uvrstili izjavu školske knjižničarke koja je sadržajno doprinijela reportaži. Nakon izmjena, dokumentarna reportaža je sadržajno uglavnom ostala ista, no radionica dokumentarnog filma koju smo pohađali na Fakultetu političkih znanosti u vrijeme nastajanja reportaže, poučila nas je važnosti glavnog lika. Zbog toga, odlučili smo djevojčicu Orynu smjestiti u središte, stavivši je na početak i sam kraj rada, čime je nastala zaokružena i uravnotežena priča. Učenici Ivan i Nina i dalje ostaju važan dio priče, no više se nadovezuju na Oryinino iskustvo. Njihove priče služe kao suprotnost Oryininoj priči čime se još više ističe uspješnost integracije bez obzira na brojnost ukrajinskog stanovništva na nekom području. Također, nastojali smo da OFF, dio televizijskog priloga koji čita novinar te se u montaži usklađuje sa slikom (Perišin, 2010) bude što razgovorniji i razumljiviji. Naknadno smo snimili stand up, izravno obraćanje novinara u kameru (Perišin, 2010) ispred zagrebačke osnovne škole jer smo smatrali da su na takav način bolje povezane dvije priče, jedna iz Novog Marofa, a druga iz Zagreba. Unatoč promjenama u televizijskom tekstu i montažnom dijelu izrade, istraživački fokus je ostao isti. Potvrđene su hipoteze da su učenici izrazili zadovoljstvo životom u Hrvatskoj te pokazali zavidnu razinu hrvatskog jezika. Isto tako, potvrđena je pretpostavka da manjka komunikacija s drugim učenicima u razredu. Promatrajući razred u zagrebačkoj školi, a i na temelju odgovora učenika, jasno je da su ukrajinski učenici pomalo odvojeni od hrvatskih vršnjaka u razrednom odjeljenju. Odgovori knjižničarke pokazali su da se ukrajinski učenici više druže međusobno upravo zbog lakše komunikacije i sličnih iskustava. Stručni suradnici su potvrdili uspješnu asimilaciju i istaknuli napredak u njihovom školskom zalaganju te komunikaciji u odnosu na prve dane u novoj životnoj sredini. Može se reći da je integracija uspješna u oba slučaja, bez obzira na broj ukrajinskih učenika u školi. Zaključili bismo da su Oryna te Nina i Ivan uspješno integrirani u hrvatski obrazovni sustav. Ne manje važno, nas je proces izrade ove vrste audiovizualnog rada naučio kako, kao novinari, trebamo

pristupati ranjivoj skupini ljudi. Riječ je o osobama koje su izbjegle iz ratno pogođenog područja, zbog čega se nose s raznim traumama. Uz to, u reportažu su uključena djeca na koju takva vrsta promjene može značajnije utjecati. Spoznali smo da je potrebno započeti komunikaciju opušteno, jednostavnijim pitanjima koji će doprinijeti iskrenijim odgovorima. Nadalje, ključno je dobro se informirati o glavnom problemu rada prije kontaktiranja osoba i snimanja. Potrebno je odrediti istraživački fokus kako bi stvaranje samog rada bilo jednostavnije. Vjerujemo da je ovaj rad dobra priprema za buduće radove u kontekstu predvidivih i nepredvidivih situacija u televizijskom novinarstvu pa je stoga vrlo važno imati više različitih planova i opcija. Mišljenja smo da je rad vjerodostojan, no smatramo da smo u novinarskoj ulozi mogli stvoriti bliskiji odnos s djecom sugovornicima kako bismo dobili sadržajnije i konkretnije odgovore na pitanja o integraciji ukrajinskih učenika u hrvatski obrazovni sustav.

7. POPIS LITERATURE I IZVORA

1. Dnevnik. hr (2023) Kako žive Ukrajinci u Lici <https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/provjereno-kako-zive-ukrajinci-u-lici---776543.html> Pristupljeno 29. listopada 2023.
2. Hck. hr (2023) U Rijeci se održava ljetna škola za djecu iz Ukrajine <https://www.hck.hr/novosti/u-rijeci-se-odrzava-ljetna-skola-za-djecu-iz-ukrajine/11833> Pristupljeno 29. listopada 2023.
3. Ministarstvo znanosti i obrazovanja i Agencija za odgoj i obrazovanje (2022) Smjernice, upute, preporuke i prijedlozi aktivnosti učiteljima, nastavnicima i stručnim suradnicima za inkluziju ranjive skupine učenika izbjeglica. <https://mzom.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Izbjeglice/Smjernice-upute-preporuke-prijedlozi-aktivnosti-osnovnim-srednjim-skolama-za-inkluziju-ranjive-skupine-ucenika-izbjeglica.pdf> Pristupljeno 29. listopada 2023.
4. Mup.gov.hr (2022) Vlada RH prihvatila odluku o osnivanju Međuresorne radne skupine za provedbu aktivnosti prihvata i zbrinjavanja izbjeglog stanovništva iz Ukrajine. <https://mup.gov.hr/vijesti/vlada-rh-prihvatila-odluku-o-osnivanju->

[medjuresorne-radne-skupine-za-provedbu-aktivnosti-prihvata-i-zbrinjavanja-izbjeglog-stanovnistva-iz-ukrajine/288535](#) Pristupljeno 29. listopada 2023.

5. Mzom.gov.hr (2024) Uključivanje djece i učenika izbjeglica iz Ukrajine u odgojno – obrazovni sustav Republike Hrvatske. <https://mzom.gov.hr/vijesti/ukljucivanje-djece-i-ucenika-izbjeglica-iz-ukrajine-u-odgojno-obrazovni-sustav-republike-hrvatske-4826/4826> Pristupljeno 29. listopada 2023.
6. Mzom.gov.hr (2022) Uključivanje djece, raseljenih osoba iz Ukrajine u rani i predškolski odgoj – obavijest. <https://mzom.gov.hr/vijesti/4839> Pristupljeno 29. listopada 2023.
7. Pejić, Iskra i Kožić Komar, Vanja (2022) *Škole zajedništva – priručnik za integraciju učenika i učenica iz Ukrajine u osnovne škole* Zagreb: Ured UNICEF-a za Hrvatsku.
8. Perišin, Tena (2010) *Televizijske vijesti*. Zagreb: Medijska istraživanja.
9. Redakcija. hr (2022) Znete li kako ukrajinska djeca žive u Hrvatskoj? <https://redakcija.hr/znete-li-kako-ukrajinska-djeca-zive-u-hrvatskoj-vazno-je-da-ih-prihvatite/> Pristupljeno 29. listopada 2023.
10. Srednja.hr (2023) Školu u Hrvatskoj pohađa 1.570 učenika iz Ukrajine: Država im je osigurala besplatne udžbenike <https://www.srednja.hr/svastara/pitali-smo-ministarstvo-koliko-je-ukrajinskih-ucenika-u-hrvatskoj-evo-konkretnih-brojki/> Pristupljeno 29. listopada 2023.
11. Unicef. org (2023) Kako UNICEF u Hrvatskoj pruža podršku djeci i obiteljima izbjeglima iz Ukrajine <https://www.unicef.org/croatia/kako-unicef-u-hrvatskoj-pruza-podrsku-djeci-i-obiceljima-izbjeglima-iz-ukrajine> Pristupljeno 29. listopada 2023.

8. PRILOZI

PRILOG 1

TREATMENT – SNIMANJE 1

Autori, podjela zadataka unutar grupe:

Snimateljica: Tamara Cvitkušić

Novinarka: Dora Jamnik

1. NASLOV PRILOGA: Život ukrajinske obitelji u Hrvatskoj

2. FOKUS – srž priloga izložena u JEDNU ILI NAJVIŠE DVIJE rečenice:

Oryna Svorina je tijekom rata u Ukrajini sa svojom obitelji doselila u Hrvatsku.

Dolaskom u novu zemlju mora se prilagođavati novom jeziku, kulturi i drugačijem obrazovnom sustavu.

GLAVNE TEZE PRILOGA (5-7 TEZA) - SAŽETAK PRIČE

- Obitelj Svorina jedna je od rijetkih ukrajinskih obitelji u Novom Marofu, dok veći broj Ukrajinaca stanuje u Varaždinskim Toplicama, posebice u njihovom prihvatnom centru

- Početkom rata Grad Novi Marof uputio je poziv građanima za pružanje smještaja i organizirao prikupljanje humanitarne materijalne pomoći za izbjeglice iz Ukrajine

- Yulia je grad Herson napustila s mužem, kćeri i sinom te muževim roditeljima, dok njezina sestra stanuje u Zagrebu

- kći Oryna pohađa sedmi razred Osnovne škole Novi Marof, a tijekom nastave joj kao djetetu s teškoćama u razvoju pomaže asistentica

Lucija

- Sin ima 5 godina i pohađa dječji vrtić

- Yulia nije zaposlena, već ima status majke njegovateljice

- Njezinoj obitelji istarska udruga Naš san – njihov osmijeh omogućila je besplatno ljetovanje u Puli

3. LIKOVI I SUGOVORNICI

Asistentica Lucija – objasniti će uspješnost integracije Orine iz njezine perspektive, nailazi li na poteškoće pri asistiranju zbog jezične barijere

Oryna – reći će nam više o prilagodbi na hrvatski obrazovni sustav i slaganje s drugim učenicima

Yulia – objasniti će proces prilagodbe na novi sustav i nadilaženje jezične barijere

4. SEKVENCE I SITUACIJE (što će biti vizualna kvaliteta priloga – nabrojite SEKVENCE koje namjeravate snimati)

Kadrovi Grada Novog Marofa – total grada, polutotal zgrada
Kulturni centar Ivan Rabuzin – total kulturnog centra, polutotal centra
iznutra, detalj centra iznutra, krupni plan i detalj Yulie koja gleda
obiteljske fotografije, detalji Yuliinih fotografija, blizu plan asistentice
Lucije i Orine, krupni plan Orine, detalj Orine koja rješava zadatak za
školu

5. ORGANIZACIJA SNIMANJA (snimate li na mjestima gdje su potrebna
posebna odobrenja i najave snimanja)

Yuliu i kćer ćemo snimiti u Kulturnom centru Ivan Rabuzin, s obzirom na
to da ne stanuju u kući u njihovom vlasništvu.

PITANJA

Za asistenticu

- Kako je izgledao početak rada s Orynom, odnosno što biste naveli kao najveće prepreke kod asistiranja?
- Što se promijenilo nabolje otkad pomažete Oryni?
- Iz Vaše perspektive, kako napreduje integracija Oryne?

Za Orynu

- Kako ti se sviđa život u Hrvatskoj?
- Je li bilo teško prilagoditi se novoj kulturi i obrazovnom sustavu?
- Kako napreduje učenje hrvatskog jezika?

Za Yuliu

- Kakva je bila situacija u Hersonu kad ste odlazili?
- Kako ste našli smještaj upravo u Novom Marofu?
- Na kakve ste prepreke nailazili na početku boravka u Hrvatskoj?
- Kako su djeca podnijela odlazak iz Ukrajine?
- Spomenuli ste istarsku udrugu koja Vam je omogućila besplatno ljetovanje. Jeste li dobivali pomoć iz još nekih izvora?

PRILOG 2

TREATMENT – SNIMANJE 2

SLOŽENI PRILOG – PRIPREMA SNIMANJA

Autori, podjela zadataka unutar grupe:

Snimateljica: Tamara Cvitkušić

Novinarka: Dora Jamnik

1. **NASLOV PRILOGA:** Integracija ukrajinskih učenika u hrvatski obrazovni sustav (dio s učenicima iz Osnovne škole Miroslava Krleže)

2. **FOKUS** – srž priloga izložena u **JEDNU ILI NAJVIŠE DVIJE** rečenice:

Ivan Popov i Nina Karbanova ukrajinski su učenici osmog razreda čije je osnovnoškolsko obrazovanje obilježeno odlaskom u drugu zemlju i prilagodbom na novi sustav. Zbog jezične barijere i pomalo drukčijeg načina školovanja, strani učenici zajedno sa svojim učiteljima i vršnjacima ulažu napore u što bolju integraciju.

3. **GLAVNE TEZE PRILOGA (5-7 TEZA) - SAŽETAK PRIČE**

- Ivan i Nina oboje su došli u Hrvatsku netom nakon završetka rata
- Oba učenika pohađaju 8. b razred Osnovne škole Miroslava Krleže u Zagrebu
- Osnovnu školu Miroslava Krleže sveukupno pohađa osam ukrajinskih učenika, koje osoblje škole želi što bolje integrirati, putem poruka podrške, inicijativa i sudjelovanja roditelja u školskim događajima
- Svi strani učenici moraju pohađati 70 sati pripreme nastave hrvatskog jezika prije nego što budu ocjenjivani
- Na početku boravka učenika u Hrvatskoj, učitelji su se služili aplikacijom za direktno prevođenje, ali i hrvatskim jezikom s obzirom na to da su djeca lako nadišla jezičnu barijeru
- Strani učenici obrađuju istu razinu kao i ostatak razreda, no učitelji ponekad prevode nastavne materijale

4. **LIKOV I SUGOVORNICI**

Ivan Popov i Nina Karbanova – objasnit će nam svoj proces prilagodbe u hrvatskom obrazovnom sustavu, komunikaciju s učiteljima i vršnjacima te iskustvo života u Hrvatskoj

hrvatski učenici iz njihovog razreda – predstaviti će komunikaciju sa stranim učenicima iz svoje perspektive te svoje doživljaje pri dolasku učitelji Ivana i Nine te pedagog – razjasnit će početak rada sa stranim učenicima i načine kojima se želi povećati njihova integracija

5. SEKVENCE I SITUACIJE (što će biti vizualna kvaliteta priloga – nabrojite SEKVENCE koje namjeravate snimati)

Kadrovi škole – total škole izvana, sekvenca ulaska u školu (srednji plan hoda prema školi, detalj ruke na vratima, blizu plan otvaranja vrata i ulaska u školu), polutotal škole iznutra (hodnik, hol), polutotal učionice, srednji planovi djece, blizu plan djece koja sjede za stolovima u učionici, detalji učenika koji pišu u bilježnicu, krupni planovi djece koji se družu ili rade zadatak, srednji plan učiteljice, detalj učiteljice koja piše po ploči ili predaje, blizu planovi ukrajinskih učenika Ivana i Nine, krupni planovi Ivana i Nine, detalji ukrajinskih učenika

6. ORGANIZACIJA SNIMANJA (snimate li na mjestima gdje su potrebna posebna odobrenja i najave snimanja)

Učenike snimamo u Osnovnoj školi Miroslava Krležu, za što smo dobile dopuštenje.

PITANJA

Za Ninu i Ivana

Zašto ste došli upravo u Hrvatsku?

Kako vam se sviđa život u Hrvatskoj?

Što vam je najteže palo pri dolasku u Hrvatsku (promjena sredine, napuštanje prijatelja, učenje jezika...)

Kako ste komunicirali s učiteljima i drugim učenicima na početku?

Koja je razlika između ukrajinskog i hrvatskog obrazovnog sustava?

Za druge učenike u razredu

Kako ste doživjeli dolazak stranih učenika u razredu?

Na koji ste način komunicirali s Ninom i Ivanom na početku?

Za učitelje i pedagoga

Opišite početak rada s Ninom i Ivanom.

Na koje sve načine integrirate ukrajinske učenike?

Kakvim se materijalima i metodama koristite da biste olakšali učenje gradiva ukrajinskim učenicima?

Što se promijenilo u radu s ukrajinskim učenicima u odnosu na početak?

PRILOG 3

TRANSKRIPT INTERVJUA I SHOT LISTA – SNIMANJE 1 I 2

Integracija ukrajinskih učenika – shot lista

Snimanje 1 – Yulia i Oryna u Novom Marofu

0001: polutotal natpisa Novi Marof, spaljena slika, neiskoristivo

0002: total natpisa Novi Marof, malo bolja slika, možda iskoristivo

0003: polutotal Kulturnog centra Ivan Rabuzin

0004: polutotal Kulturnog centra

0005: Total ceste i učenika koji hodaju

0006: total Osnovne škole Novi Marof

0007: total Osnovne škole Novi Marof

0008: polutotal škole i učenici koji hodaju prema školi

0009: polutotal škole i učenika

0010: polutotal škole i naziva škole

0011: zoom na natpis škole iznad ulaza

0012: kadar kipa ispred škole, akademik Ivo Tomašec

0013: kadar kipa ispred škole

0014: polutotal ulaza škole, ali iz drugog kuta

0015: total ulice i kuća

0016: total ulice, prolazi automobil

0017: kadar znaka Varaždin-Zagreb

0018: bliži kadar znaka Varaždin-Zagreb, automobili prolaze

0019: polutotal natpisa Kulturnog centra i stepenica koje vode do ulaza u centar

0020: bliži kadar natpisa Kulturni centar, ispred kafića

0021: ponovno kadar natpisa ispred kafića, dosta spaljeno

0022: blizu kadar Yulie koja sjedi za stolom u kafiću i smije se, Dora se rukuje s voditeljicom Kulturnog centra ispred kamere, voditeljica kasnije ulazi u kadar; može se možda iskoristiti jedan dio

0023 (TON):

Novinarka: Kako se osjećate u Hrvatskoj?

Yulia: Za sad dobro, lakše... Tu nas dobri ljudi okružuju i razumiju nas. Hrvatska je lijepa zemlja... nerazumljivo, previše glasno u pozadini zbog ljudi u kafiću, neiskoristivo

0024: ton pretih, neiskoristivo

Yulia: Iz grada Hersona sam 22. ožujka 2022. godine prevozila djecu. Stanje je bilo strašno loše zato što trgovine, liječničke ustanove i ljekarne nisu radile.

0025: ton pretiho neiskoristivo

0026 (TON):

Novinarka: Kako se osjećate u Hrvatskoj?

Yulia: Mi se osjećamo jako krasno, lijepo i naši _____ su dobri ljudi. Hrvatska je jako lijepa zemlja za sve ljude.

0027:

Novinarka: Kakva je bila situacija u Hersonu kad ste odlazili?

Yulia: Iz grada Hersona sam 19. ožujka 2022. Godine prevozila djecu. Situacija je bila jako loša zato što trgovine i liječničke ustanove i ljekarne nisu radile. Imali smo svaki dan policijski sat koji je trajao od 15 sati do 7 sati ujutro svaki dan i nisu mogli otići iz svoje zgrade i svojih stanova. U gradu je bilo jako strašno, jako teško. I na sadašnji dan to još traje.

0028:

Novinarka: Kako ste našli smještaj u Novom Marofu?

Yulia: Na početku nam je jako puno pomogla Ivana, jedna Hrvatica koju sam upoznala na stranici Facebooka u grupi za Ukrajinke. Prvog mjeseca boravka moj muž ne bi mogao raditi da nije bilo Ivane. Pomogla mu je pronaći posao u Čakovcu te doznala za smještaj u selu Ključ blizu malog, mirnog i tihog grada Novi Marof.

0029: Krupni kadar Yulije

0030: Krupni kadar Yulije dok pije vodu, kasnije zoom out

0031: kadar Yulijinih stvari na stolcu

0032: Detalj Yulijinih papira i naočala na stolu

0033: Kadar blizu Yulija stoji

0034: Dora u kadru, Yulija kadar blizu stoji i čita papire – neiskoristivo

0035: Yulija kadar blizu, stoji pa ide sjesti

0036: Yulija kadar blizu, čista s papira – malo odsječeno

0037: Yulija kadar blizu, čita s papira

0038: Yulija kadar blizu, čita s papira

0039: Detalj Yulijinih papira i naočala na stolu

0040: Yulija kadar blizu, sjedi na stolcu i čita papire

0041: Yulija kadar blizu, sjedi na stolcu i čita papire

0042: Detalj Yulijinih papira i naočala na stolu

0043: Yulija, krupni kadar lica

0044: Blizu kadar Yulije, gleda u stranu

0045: Yulija sjedi na klupi – spaljen kadar

0046: Yulija na klupi – spaljen kadar

0047: Blizu kadar Yulije na klupi

0048: Detalj Yulijinih ruku

0049: krupni plan Yulije

0051: blizu kadar, Yulija sjedi na klupi lista fotografije

0053: blizu kadar, Yulija sjedi na klupi – prekratko

0054: blizu kadar, Yulija sjedi na klupi – prekratko

0055: Dora postavlja pitanje, ali Yulija čita s papira pa kaže stop

0056: Ništa

0058: Ništa

0059: Ništa

0060: Kadar s leđa, Yulija Dori pokazuje fotografije –

IT TON: Išli prema Novi Marof i došli pogledati na jedan sat. Jako lijep grad, krasni, to je super bilo. To je moj tata.

0061: Yulija pokazuje fotografije, krupni kadar fotografija, Dora i Yulija pričaju što je na fotografijama, Dora lista fotografije, zoom in krupni kadar na fotografije –

IT TON: S invaliditetom, moj sin koji ima pet godina, moj muž, ja sam. To je moja sestra koja je u Zagrebu, njezina djeca, moja majka. To su moji roditelji, majka i tata. Tata u mirovini, ima 66 godina, majka 58. To je to.

Novinarka: U kojem ste baš gradu ljetovali?

Oryna: Također s nama u Puli.

Novinarka: U Puli.

Oryna: To nije sad, ovo je u Opatiji također.

Novinarka: Jako lijepo.

Oryna: Da, to su sve slike iz Opatije.

Novinarka: Koliko dana ste bili?

Oryna: Jedan tjedan.

Novinarka: Predivna bila kućica i imala bazen. To za nas jako...Raj na zemlji

0062: Blizu kadar, Dora i Yulia sjede na klupi – malo spaljeno

0063: krupni kadar Yulie, pogleda u kameru

0064: Yulia pokazuje fotografije uništenog stana na mobitelu

IT TON: Koji mi smo dobili, kupili 4 godine prije početka rata. To je radio sve moj muž svojim rukama i to sad sve pokvareno. To je naš hodnik, to su naša vrata. To je za djecu zatvoreno bilo, muž također sam sve radio. Nažalost za nas, ovo naš stan i sad on tako izgleda. Vrlo nam je žao.

0065: Yulia pokazuje fotografije uništenog stana na mobitelu – prekratko

0066: Yulia pokazuje fotografije uništenog stana na mobitelu

IT TON: Napravio sve, remontirao zidove. Tako sve izgleda sad.

0067: Dora i Yulia pričaju – spaljen kadar

0068: Dora i Yulia pričaju o Yuliinom poslu

0069: Yulia na mobitelu pokazuje svoj posao s buketima

IT TON: To je buket, suncokret. Od manga sušenog i šljive sušene. To je za muškarca poklon, to je za djecu koja ja imala devet godine. Ruže i makarone, slatkiše... To ja sam također

0070: Ništa – spaljeno

0071: Ništa

0072: Dora hoda, ništa – spaljeno

0073: Dora i Yulia hodaju po stepenicama

0074: Detalj nogu po stepenicama – spaljeno

0075: blizu kadar Dora i Yulia hodaju po stepenicama – spaljeno

0076: krupni kadar Yulie – spaljeno

0077: blizu kadar Yulie – spaljeno

0078: Izjava Yulie, priča o stanu, ali spaljeno

0079: Yulia na mobitelu pokazuje razrušeni stan

IT TON: Tako izgleda naš stan na sadašnji dan. To su vrata u naš stan, to je sve bilo napravljeno od ruku mojih muža. To su stepenice, to je hodnik, to su vrata koja su na ulazu stajala. To je naš stan nažalost. To nisam ja. To je naš dnevni boravak, to je sve napravio moj muž svojim rukama. Svaki zid, svaku sobu. To je soba za djecu, ovo je prozor. Vi sami gledate kako to izgleda.

0080: detalj fotografije na mobitelu, razrušen stan

0081 (TON): Yulia se zahvaljuje svima koji su joj pomogli – spaljeno neiskoristivo, Tamara kašlje u pozadini

0082 (TON): Yulia priča tko joj je sve pomogao – spaljeno neiskoristivo

0083: blizu kadar Oryine i asistentice dok sjede za klupom

0084: krupni kadar Oryine

0085: krupni kadar asistentice i Oryne

0086: krupni kadar oryne čita zadatak, pogled u kameru

0087: blizu kadar Oryne i asistentice, rješavaju zadatak

0088: detalj Oryina rješava zadatak i briše gumicom

0089: kadar s leđa, Oryna rješava zadatak, asistentica joj pomaže

0090: kadar s leđa, Oryna rješava zadatak, asistentica joj pomaže

0091: kadar blizu, asistentica objašnjava Oryini zadatak

0092: krupni kadar Oryna rješava zadatak

0093: blizu kadar Oryna rješava zadatak

0094: krupni kadar Oryne

0095: krupni kadar Oryne – neiskoristivo

0096: krupni kadar Oryne

0097: kadar blizu asistentice i Oryne kako rješavaju zadatak

0098 (TON):

Novinarka: Na kakve ste poteškoće nailazili na početku rada s Orynom?

Lucija Beštek (asistentica u nastavi): Pa evo ovak. Bilo nam je na početku ja mislim dosta teško zato jer je ona ubačena ne znajući ne samo jezik, nego i pismo. Zapravo je pisala samo na ćirilici, malo je bila upoznata s latinicom pa smo imale dosta problema s učenjem slova. Sad je već puno lakše, naravno na početku kad je stavljena u razred sa svima koji pričaju hrvatski ona je kao izvanzemaljac vrlo vjerojatno se osjećala. Ali, sad je to već puno drugačije i puno lakše. To su zapravo bili najveći problemi. Jezik i pismo.

Novinarka: Spomenuli ste to da joj je lakše što se tiče jezika. Koje su još neke promjene koje su vidljive nakon godinu i pol rada s njom?

Lucija Beštek: Pa iskreno ja mislim da je ona jako puno napredovala. Imam osjećaj da je jako puno napredovala u školi, i u matematici čak. Znači, u onim nekim predmetima u kojima ne bi očekivali. Što se tiče jezika, razumije svaki predmet, može pratiti nastavu, pisati na satu, što je recimo prije bio veliki problem. Morala sam pisati većinu za nju jer je bila spora. Ja bih rekla čak, što se tiče edukacije, da je skoro u svemu napredovala nego prije. Kad je došla tu, razina njezine matematike tad i sad je puno na većoj razini.

Novinarka: A kakva je njezina komunikacija s ostalim učenicima u razredu?

Lucija Beštek: E ovak, Oryna je inače zatvoreniji tip osobe. Malo možda ima problema s tim da se otvori i to je bilo valjda teško pošto je bila ta jezična barijera, ali sad je ja mislim već puno bolje, jel da, puno lakše, da se već onak malo i razgovaraš s ostalim učenicima, curama u razredu i tak. A razred je inače jako intenzivan što je dobro za nju jer su svi jako komunikativni pa joj je prvo valjda bilo šok, ali sad je lakše zbog toga baš jer joj oni prilaze, ispituju i tako... Okružuju je, pa ne stigne baš pobjeći u svoj kutak do kraja. To ja mislim, evo to je moje mišljenje.

0099: krupni kadar Oryne

0100 (TON):

Novinarka: Kako ti se sviđa život u Hrvatskoj?

Oryna: Jako dobri ljudi i jako lijepa Hrvatska. Meni se sviđa i ljudi jako, jako dugo tu živim i našla sam svoje prijatelje.

Novinarka: A kako ti je u školi? Je li ti teško jer si strani učenik ili si se uspjela prilagoditi?

Oryna: Ja sam se prilagodila, meni je već lakše jer sam naučila hrvatski jezik. Živim tu dvije godine, našla sam prijatelje, meni je puno prijatelja u školi.

Novinarka: Znači, dobro se slažeš s drugim učenicima u razredu? Puno se družite?

Oryna: Da, da...

Novinarka: A kako ti je bilo napustiti Ukrajinu? Je li ti bilo teško?

Oryna: Bilo je jako teško (napustiti Ukrajinu) i plakala sam jer nemamo sad kuće, jer je pala bomba na našu kuću.

Novinarka: Ideš na plivanje i osvajaš puno nagrada. Reci nam kakvi su tvoji treninzi, jesi li ponosna na svoje nagrade?

Oryna: Da, jako sam ponosna na nagrade jer zadnje moje natjecanje je bilo u Rijeci. Ja sam dobila prvo i drugo mjesto, prvo mjesto je za leđno, a drugo mjesto je za kraul. Treniram godinu dana. Da, trenirala sam tri godine u Ukrajini.

0101 (TON):

Novinarka: Neki tvoji prijatelji ostali su u Ukrajini. Je li ti bilo teško odvojiti se od njih?

Oryna: Da, ostala mi je moja prijateljica, zove se Ženja. Živi sad u Odessi, u gradu Odessa. Ja želim k njoj, no ne mogu jer je rat u Ukrajini.

Novinarka: Je li ti lakše ovdje u školi ili u Ukrajini?

Oryna: Lakše je tu u školi, u Ukrajini je malo teško bilo. Tu je malo gradivo lakše, nego u Ukrajini.

0102 (IT TON):

Novinarka: Zbate se nekad posvađati malo ti i brat?

Oryna: Da, ujutro smo ovak ovak (oponaša tučnjavu) i to.

Novinarka: Ali pomirite se uvijek?

Oryna: Da.

Novinarka: To je bitno

0103 (IT TON): To su moje nagrade iz Rijeke. To je za drugo mjesto za kraul. Ovo je prvo mjesto za leđno. Ovo je medalja iz Zadra, a ovo je iz grada Rijeke.

0104 (IT TON):

Novinarka: Ovo je Zadar. Imaš možda još neke medalje doma?

Oryna: Ne, ostale su u Ukrajini.

Novinarka: U Ukrajini su ostale, šteta, šteta...

Novinarka: Kak si provela Božić? Kaj si dobila za Božić?

Oryna: Dobila sam šminku.

Novinarka: Kaj voliš šminkati? Oči, usta?

Oryna: Oči.

Novinarka: S kojom bojom?

Oryna: Crnom.

0105: Kadar medalja i diploma na stolu iz natjecanja plivanja

- 0106: Kadar medalja i diploma, ali iz drugog kuta
- 0107: Detalj medalja i diploma
- 0108: Oryna i Dora sjede za stolom i pričaju
- 0109: Kadar Oryninih ruku
- 0110: Kadar Oryninih ruku, a zatim blizu kadar Oryne za stolom koja priča s Dorom
- 0111: Krupni kadar Oryne
- 0112: Blizu kadar Oryne za stolom
- 0113: Blizu kadar Oryne i Dore za stolom, pričaju zajedno
- 0114: Oryna i Dora crtaju srce flomasterima, detalj crtanja, Oryna počinje bojati plavom bojom
- 0115: bliži kadar srca, Oryna boja plavom bojom
- 0116: radnja bojanja srca iz ptičje perspektive
- 0117: prekorameni kadar bojanja
- 0118: blizu kadar Oryne i Dore koje crtaju flomasterima
- 0119: blizu kadar Oryne koja boja srce, super IT TON flomastera na papiru
- 0120: Detalj crteža, Oryna završava s bojanjem i miče flomaster na stol
- 0121: Blizu kadar Oryne, gleda u kameru i drži crtež
- 0122: kadar natpisa kulturnog centra
- 0123: Total kulturnog centra, trese se
- 0124: polutotal kulturnog centra, malo se trese

Snimanje 2 – Ivan i Nina u Osnovnoj školi Miroslava Krleže

- 0001: kadar ulaza u školu, previše spaljeno – neiskoristivo
- 0002: kadar natpisa škole
- 0003: polutotal škole, nije spaljeno, bolji kadar nego prije
- 0004: kadar natpisa, bolje fokusirano nego prošli takav kadar
- 0005: Dora otvara vrata i ulazi u školu, srednji plan
- 0006: prekratno, neiskoristivo
- 0007: srednji plan Dore koja ulazi u školu
- 0008: detalj ruke na kvaki i otvaranje vrata
- 0009: ponovno detalj ruke, bolje fokusirano

0010: detalj ruke na kkvavi i otvaranje vrata, najbolji do sad

0011: Dora ulazi u školu, kamera je sad unutra, blizu plan, ali Dora se smije na kraju, neiskoristivo

0012: prekratko

0013: Blizu plan Dore koja ulazi u školu i izlazi iz kadra

0014: kadar stepeništa u školi, IT TON zvona

0015: prekratko traje, neiskoristivo

0016: Kadar sata na zidu u školi

0017: kadar hodnika u školi, previše se trese, nesikoristivo

0018: kadar ormarića u školi, ali nije dobro fokusirano

0019: kadar školskih plakata i crteža na panou u učionici

0020: malo bliži kadar plakata i crteža

0021: kadar učionice, profesorica je pred pločom i ispituje učenike

IT TON: Znači ona klasična pitanja. Što je književnost?

Učenici: Umjetnost riječi.

Nastaje žamor – dobar IT TON

0022: Snimanje razreda iz drugog kuta, bliže ploči

IT TON:

Profesorica: Što je tipično za liriku, za lirska djela? Koje su to osobine liričnosti?

Učenica: Za liriku je tipično...

0023: Blizu kadar učenika u razredu, iz profila

0024: Kadar učenika, Nina u prvom planu

0025: Kadar učenika

IT TON: učenica nešto mrmrlja vezano uz školsko gradivo

0026: Krupni kadar Nine koja gleda u klupu, lijepo izgleda

0027: kadar Ninih ruku

0028: Kadar Ninih ruku, okreće papir

0029: Blizu kadar Ivana koji gleda u papir na klupi

0030: Krupni kadar Ivana koji gleda u profesoricu i smije se na kraju, jako lijep kadar

IT TON:

Profesorica: Možda da Ivan ili Ninočka da napišu na ploči.

Učenici: Može

Ivan: Ne treba

0031: Blizu kadar Nine koja gleda u profesoricu i isto se smije na kraju

0032: Krupni kadar Nine, nasmije se, jako lijep kadar

0033: Nina piše po ploči riječi škola i učenik na ćirilici i ukrajinskom, na kraju zoom prema ploči, na početku neiskoristivo jer je Dora u kadru

0034: dalji kadar prema ploči, Nina se vraća u svoju klupu

0035: Krupni kadar Nine, gleda u daljinu, predivno, ali jako kratko

0036: Kadar Nininih očiju, jako lijepo

0037: Kadar učenika koji pričaju

0038: Kadar papira koji učenici koriste za učenje, učenice gledaju u njih

0039: ponovno kadar učenika

0040: Blizu kadar Ivana koji gleda u papir i okreće ga

0041: Kadar Ivanovih očiju

0042: Nina i Ivan igraju kamen, škare, papir; Ivan se ne vidi baš

0043: Igraju kamen, škare, papir

IT TON:

Ivan: A znam, ajde

Nina: Kamen, škare i papir

Učenici: Ajde više. Žamor

Ivan: A znam ja to.

Nakon toga žamor.

0044: Krupni kadar Nine, predivno

0045: Ninine oči

0046 (TON):

Novinarka: Bok Nina, otkud dolaziš?

Nina: Ja sam iz Ukrajine. Ja sam prije rata živjela u gradu Irpin, to je blizu Kijeva.

Novinarka: Kako ti se sviđa život u Hrvatskoj?

Nina: Tu je baš dobro, onak bolje neko u Ukrajini sad. Mislim, ne bi se htjela vratiti u Ukrajinu.

Novinarka: A kako ti je u školi?

Nina: Baš je zabavno.

0047 (TON):

Novinarka: Otkud dolaziš Nina?

Nina: Iz Ukrajine?

Novinarka: Iz kojeg grada?

Nina: Iz grada Irpin, to je blizu Kijeva.

Novinarka: Kad si došla u Hrvatsku?

Nina: Prije dvije godine.

Novinarka: I kako ti se sviđa život u Hrvatskoj?

Nina: Tu je dobro.

Novinarka: Kako ti je bilo učiti hrvatski jezik, je bi bilo zahtjevno?

Nina: To zapravo nije bilo teško zato što je baš sličan s ukrajinskim, ruskim, i tako dalje. Samo je razlika ta u ćirilici, a tu je latinica.

Novinarka: Kako si na početku komunicirala s učenicima i učiteljima?

Nina: Na engleskom jeziku.

Novinarka: I kako ti je u školi? Je li gradivo teže tu ili u Ukrajini?

Nina: U Ukrajini je teže gradivo.

Novinarka: Čime se baviš u slobodno vrijeme?

Nina: Ili crtam ili ništa ne radim. Samo na mobitelu nešto tipkam.

Novinarka: A koji ti je najdraži predmet u školi?

Nina: Ne znam, kemija.

Novinarka: Koju srednju školu planiraš upisati?

Nina: Neku gimnaziju.

Novinarka: Rekla je učiteljica da se baviš umjetnošću. Kakvi su to crteži?

Nina: Pa, obični crteži.

Novinarka: Ima li neki poseban motiv?

Nina: Ma ja sam htjela ići u ŠPUD, tako da znam samo crtati stolice.

Novinarka: Znači, pripremaš se za ŠPUD?

Nina: Ne, ne želim.

0048: Krupni kadar Ivana, priča nešto na ukrajinskom drugom učeniku

0049: Kadar Ivanovih očiju, možda se može iskoristiti, dosta se miče

0050 (TON):

Novinarka: Reci nam nešto o sebi.

Ivan: Ja sam Ivan i ja sam iz Ukrajine, iz Melitopolja. (na ukrajinskom)

Novinarka: Kako ti se sviđa život u Hrvatskoj?

Ivan: Pa dobro.

Novinarka: A kako ti se sviđa u školi, je li zahtjevno?

Ivan: Pa tako, tako.

Novinarka: Je li bilo teško naučiti hrvatski jezik?

Ivan: Da. Sad ga znam dobro.

Novinarka: A čime se baviš u slobodno vrijeme? Čuli smo da igraš nogomet.

Ivan: Da, u Sesvetama.

Novinarka: I planiraš možda upisati sportsku srednju školu?

Ivan: Ne znam još.

Novinarka: Koji ti je predmet najteži u školi?

Ivan: Matematika.

Novinarka: Je li ti teško palo kad si morao doći u Hrvatsku?

Ivan: Ma da.

Novinarka: Što ti je nedostajalo? Dom, prijatelji?

Ivan: Dom, prijatelji i baka.

Novinarka: I baka? Ona je ostala u Ukrajini?

Novinarka: Kako komuniciraš s prijateljima sada? Sve na hrvatskom?

Ivan: Da, sve na hrvatskom.

Novinarka: A na početku kako ste komunicirali?

Ivan: Nismo pričali, ne znam ni engleski.

Novinarka: A kako si pričao s učiteljima?

Ivan: Isto kao i s prijateljima.

0051 (TON):

Novinarka: Kako si doživjela dolazak ukrajinskih učenika u razred?

Gabrijela: Pa u isto to vrijeme sam i ja dolazila i meni su ti isto bili noviteti, novo, Zagreb i općenito. Gledala sam, ovo je jako dobra škola, bolja škola nego ona prethodna u kojoj sam bila. Gledala sam da što više skupim ljudi i što više se probam nekako sa svima realno jer sam tako učena. Uglavnom, nju sam upoznala i meni je ona bila na početku iskreno čudna, ali

onda na kraju je bila apsolutno draga i normalna. I imala je te svoje neke, s crtanjem ovo ono, koji mi svi imamo neke hobije izvan škole. I jednostavno smo ju prihvatili svi kao razred i nemamo problema s nikim. – profesorica usred izjave prekinula, neiskoristivo

0052 (TON): neiskoristivo, profesorica priča nešto učenicima

0053: IT TON pljeska, kratko traje

0054 (TON):

Novinarka: Kako si doživjela dolazak ukrajinskih učenika u razred?

Gabriela: Pa u isto to vrijeme sam i ja došla u ovu školu i meni je to isto bilo nešto novo, novo iskustvo. Uglavnom, malo mi je bilo, čudno mi je bilo prvo iskustvo uopće se susretat s tim jer kod nas nije bilo prije tih mogućnosti, uopće nisu dolazili u prethodnoj školi u kojoj sam bila. Nekako smo se svi povezali, ja sa svoje strane sve gledam kao svoje jer jednostavno ovo je moj razred i ovo sam ja. Nju sam upoznala, meni je cura iskreno draga, Nina. I Ivan ima te svoje sposobnosti s tim nogometom, što sam ja iskreno bila zadivljena kad sam ga vidjela dolje na igralištu i mislim da svako dijete ima apsolutno pravo da bude tu i da ima svoje neke prednosti i da može to pokazati.

Novinarka: A kako ste se sporazumijevali na početku?

Gabriela: Pa, ja sam se sporazumijevala, pa bilo kako... Mi bi njima objašnjavali čak, i bila je jedna učenica čak iz Francuske, tako da nekako smo pokušavali ili preko prevoditelja ili preko profesora čak smo znali. Nekako bi se sporazumjeli, ali da eto...

0055: Kurpni kadar Ivana, prvo zoom na njega a onda se makne zoom i vide se dva učenika koji sjede u prvoj klupi

0056: prekratko, ne može se iskoristiti

0057:

Novinarka: Kako si doživjela dolazak ukrajinskih učenika?

Lucija Jurag: Pa dolazak učenika iz Ukrajine sam jako lijepo doživjela. Bilo mi ih je jako žao zbog razloga zbog kojih su došli ovdje, ali mislim da su se lijepo uklopili i da smo ih lijepo prihvatili.

Marija Amend: Meni je isto bilo super, čudno iskustvo, ali svi smo se lijepo sprijateljili.

Novinarka: Je li vam bilo zahtjevno s njima komunicirati?

Lucija Jurag: Pa isprve je, jer Ivan nije znao engleski, dok Nina je znala tako da smo nekako morali koristiti prevoditelj pod satom i pomagati ih oko nekih stvari jer su neka pravila u školovanju drugačija kod nas i kod njih.

Marija Amend: Pa da, bilo je malo teže zato što oni nisu znali riječi na hrvatskom, ali uspjeli smo kad su naučili.

Novinarka: Provodite li s njima slobodno vrijeme van škole?

Lucija Jurag: Pa ponekad da, kad imamo neki zajednički projekt, onda se isto poslije družimo.

0058: kadar dva učenika u prvoj klupi, nešto pričaju, kratko traje

0059 (TON):

Novinarka: Kako si doživio dolazak ukrajinskih učenika?

Petar Poljičak:

Petar: Malo mi je bilo žao otkud dolaze i zašto su ovdje. Na prvu se nismo baš dobro mogli sporazumijevati i onda nakon što je prošlo vrijeme smo svi više pričali što su oni učili hrvatski, pa smo mogli komunicirati s njima.

Novinarka: A provodite li vrijeme skupa nakon škole?

Petar Poljičak: Pa, ne baš.

Novinarka: A kakvo je bilo tvoje iskustvo?

Max Gavrilović: Moje iskustvo je bilo jako slično kao Petrovo, meni je isto bilo njih jako žao zbog te situacije, rata. Lijepo smo ih prihvatili.

Novinarka: A družite li se nakon škole?

Max Gavrilović: Pa znamo nekad igrati nogomet pod tjelesnim.

0060: nekoliko učenika zajedno sjedi za klupom u krugu i pričaju, dobar IT TON smijanja

0061: kadar učenika koji sjede zajedno, ali iz drugog kuta; jedna učenica govori Nini da idu skupa na kavu, smiju se svi skupa

0062: učenici zajedno pričaju i smiju se, zoom na Ivana koji se smješka i gleda druge učenike, a zatim zoom na Ninu

0063: kratko traje, neiskoristivo

0064: učenici igraju hokoš bokoš, malo prekratko traje – učenik počinje brojati jedan, dva, tri...

0065: detalji ruku koji igraju hokoš bokoš

IT TON: Hokoš bokoš prdne kokoš, pita baja kolko tebi sinko treba jaja? Sedam...

0066: igranje hokoš bokoša, ali iz šireg plana

0067: kadar plakata na panou

0068: kaadr natpisa ljubav na plakatu

0069: širi kadar dva panoa s plakatima

0070: kadar plakata 'Provodi vrijeme s ljudima koje voliš'

0071: bliži kadar istog plakata, ali vidi se samo natpis na vrhu

0072: plakat koji je crtala Nina posvećen mjesecu borbe protiv droge

0073: kadar Ninog imena na plakatu

0074 (TON):

Novinarka: Kako ste komunicirali s učenicima pri njihovom dolasku?

Igor Salopek (pedagog): Učenici iz Ukrajine počeli su pristizati u našu školu nedugo nakon početka rata. Upisom u naše upisno područje i uključivali smo ih u razrede u koje su oni trebali pripadati u svojim matičnim zemljama. Na početku smo komunicirali dosta otežano, na engleskom i nešto na ruskom jeziku, ali poslije pripreme nastave hrvatskog koju su završili gotovo redovno komuniciramo na hrvatskom jeziku.

Novinarka: Koristite li se nekakvim metodama i materijalima da njima prilagodite gradivo? Jeste li se njima koristili na početku?

Igor Salopek: Pojedine kolege učitelji su koristili materijale i prevoditelje kako bi preveli nastavni sadržaj učenicima iz Ukrajine. Velika stvar je u tome da su i učenici iz Ukrajine paralelno polagali ukrajinsku školu koja se održavala online, pa su onda mogli popratiti možda neke sadržaje i u jednoj i u drugoj školi, pa ih i usporediti.

Novinarka: Na koji način integrirate ukrajinske učenike u obrazovni sistem?

Igor Salopek: Učenici su uključeni u razrede gdje je bio manji broj učenika, ali i nekako gdje smo upoznali afinitet drugih učenika da bi mogli pružiti dobro i sigurno okruženje. Učenici su dolaskom u školu, im je u biti pružena potpora stručne službe kako bi se odgovorilo možda na njihove potrebe koje su imali. Nije bilo potrebe u uključanju nekakve vanjske institucije, to nismo imali. Ali smo ih popratili individualno, organizirao sam fokus grupu u sklopu vijeća učenika tako da smo učenike pitali kako se osjećaju i nedostaje li im nešto u školi, kakav je sadržaj i sve ostalo. Oni su izrazili zadovoljstvo i što mi je bilo izuzetno drago, potvrdili su da su se jako dobro uklopili što smo i mi sami osjetili.

Novinarka: A kako je tekla integracija Nine i Ivana?

Igor Salopek: Nina i Ivan su se jako lijepo uklopili u razred, 8. b je vrlo aktivan razred, komunikativan i koliko znam oni su komunicirali dosta na engleskom, koristili su neke aplikacije za prijevode, ali brzo su iskočile nekakve zajedničke karakteristike učenika, zajednički interesi kojima su oni prešli preko jezične barijere i počeli se družiti. Znam da Ivan trenira nogomet, Nina jako lijepo crta, pa je Nina uključena i u nekakve natječaje koje je škola prijavila određene likovne radove na kojima je Nina sudjelovala. Konkretno je uključena i kod mene na nastavu građanskog odgoja i obrazovanja, gdje je aktivno sudjeluje svaki tjedan.

Novinarka: Kakva je razlika u komunikaciji s učenicima u odnosu na početak?

Igor Salopek: Pa učenici Ukrajinci su bili zatvoreniji na početku što je bilo i za očekivati, s obzirom na nagli prelazak koji su imali i odlazak iz svoje zemlje, ali su se vrlo brzo otvorili i bilo je zanimljivo da su formirali i svoje grupice pa su komunicirali na ukrajinskom. Tu su si davali i sami sebi podršku jedni drugima, a povremeni su i koristili ukrajinski da bi mogli komentirati neke teme, a da mi ostali to ne razumijemo. Bilo je zanimljivo gledati njihovu integraciju unutar naše škole, ali sve u svemu nije bilo nikakvih teškoća i jako su se lijepo uklopili.

0075: kadar ruku

0076: blizu kadar pedagoga koji sjedi za stolom i gleda u kompjuter

0077: kadar ruku, uzima slušalicu telefona

0078: kadar djeteta koji trči hodnikom škole, previše spaljeno

0079: kadar hodnika i ormarića, spaljeno

0080: kadar ruku knjižničarke

0081: neiskoristivo, prekratko

0082: krupni kadar knjižničarke

0083: kadar očiju

0085. kadar ruku, ali nije baš fokusirano

0086 (TON):

Knjižničarka: Kroz našu školu prošlo je 17 ukrajinskih učenika, sada ih trenutno imamo njih osam. Ostali su otišli bilo u srednju školu, njih dvoje su se vratili u Ukrajinu, a njih dvoje je također otišlo dalje u Ameriku, mislim New York, nebitno. Ja sam kao profesorica ruskog jezika i književnosti bila na razini naše škole zadužena za pripremnu nastavu hrvatskog jezika i imali smo satove dva puta tjedno u dvije grupe. Posebno učenici mlađe dobi, a posebno ovi stariji koji su od 11 do 13, 14 godina. Oni su se jako dobro u svemu tome snašli, brzo uče, razvili su velika prijateljstva s našim učenicima i mislim da su imali od nas veliku podršku. Jako su se dobro uklopili, a sati su bili vrlo zanimljivi, samim time što je ruski jedan slavenski jezik koji je vrlo sličan našem hrvatskom, pa su satovi zbog toga bili vrlo zanimljivi i smiješni jer su se smijali. Nešto što kod njih znači nešto možda čak i neprimjereno, kod nas je nešto vrlo književno i vrlo normalno i isto tako obrnuto. Tako da smo međusobno puno toga naučili, jako smo se lijepo zabavili i meni osobno fale sad ti sati jer nekako sam navikla da ih puna škola, pun hodnik. Oni su meni znali dolaziti za vrijeme ostalih sati, za vrijeme njemačkog na koji nisu išli, za vrijeme vjeronauka ili informatike. I onda svaki put idemo, idemo učiti jer njima je to bilo toliko fora, toliko zanimljivo da jednostavno čim mene vide i knjižnicu, njima je to bilo idemo sad mi učiti. Tako da je stvarno bilo toliko lijepo i doista mene je baš ispunilo. Jako mi se to sviđjelo, a ono što sam isto rekla, na razini škole su bili maksimalno uključeni, čak i u božićnu priredbu, u završnu priredbu na kraju same školske godine. Bilo da su nastupali, bilo da su plesali, pjevali, recitali. Zajedno su izrađivali panoe, tako da ja doista mislim da su se oni odlično uklopili, stvorili velika prijateljstva. Za neke učenike znam da se javljaju nekim našim, znači oni koji su otišli iz Hrvatske, i dalje su u kontaktu s određenim učenicima s kojima su bili u razredu tako da je to neki pokazatelj da im je bilo lijepo i da su to stvarno neke uspomene koje su stekli za to svoje kratko vrijeme bivanja kod nas u našoj školi. Mislim da to puno znači da sam ja znala njihov materinji jezik i na taj način im zapravo olakšala, a djeca sama po sebi mislim da su velika većina talenti, pogotovo kad krenu učiti strani jezik. To je lako njima, vrlo lako jer oni jako puno uče kroz igru, kroz razgovore s djecom. Ono što ponavljam, jako puno znači kad vi predajate neki jezik koji je nekom strani, kad vi razumijete njihov materinji, jer ona znate u čemu je štos. Kako to predočiti, te razlike, onda je njima tu puno lakše.

0087: kadar polica s knjigama

0088: kadar knjižničarka i Dore koje pričaju skupa

0089: polutotal knjižnica

0090: kadar knjiga na polici

0091: kadar knjiga na polici

0092: ponovno kadar knjiga, ali druge police su u pitanju

0093: blizu plan knjižničarke i Dore koje pričaju skupa

0094: kadar natpisa narodna književnost

0095: kadar cvijeta izrađenog od papira na panou

0096: ponovno kadar cvijeta

0097: kadar stepenica u školi

0098: kadar likovnih radova učenika

0099: bliži kadar crteža koji prikazuje školu

0100: kadar drugih crteža na panou, ali previše spaljeno

0101: kadar crteža šarenih karikatura, ali iz drugog kuta

0102: kadar učenika koji se spuštaju po stepenicama

0103: kadar učenika koji se spuštaju po stepenicama, ali kratko

0104: kadar učenika koji se spuštaju, snimljeno odostraga, jako lijep kadar

STAND UP: Orynina priča iz Novog Marofa samo je jedno u nizu iskustava tisuća ukrajinskih učenika koji se integriraju u naš obrazovni sustav. I u zagrebačkoj osnovnoj školi Miroslava Krležu – njih osmero suočava se s izazovima naglog preseljenja.